

Jerzy Kułaczkowski

"Wybrane aspekty dysfunkcjonalności rodziny", Mieczysław Dudek, Ryki 2009 : [recenzja]

Studia nad Rodziną 14/1-2 (26-27), 293-295

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mieczysław Dudek, Wybrane aspekty dysfunkcjonalności rodziny, Lubelska Szkoła Wyższa w Rykach, Ryki 2009, 306 s.

Podstawowym i najważniejszym środowiskiem wychowania człowieka jest rodzina. Z tej racji, ma ona ogromne znaczenie, zarówno dla każdego człowieka, jak i społeczeństwa. Jakikolwiek osłabienie prawidłowego funkcjonowania rodziny w zakresie jej oddziaływań wychowawczych, powoduje poważne następstwa dla procesu prawidłowego kształtowania osoby ludzkiej oraz funkcjonowania zbiorowości ludzi. Niestety, czasy współczesne odznaczają się wieloma zagrożeniami, stojącymi przed rodziną, które przyczyniają się do licznych trudności w dziele wychowania dzieci i młodzieży przez rodzinę. Dlatego dysfunkcjonalność rodziny staje się obecnie ważnym i zasadnym przedmiotem refleksji naukowej. Z tego, względu publikacja, zatytułowana „Wybrane obszary dysfunkcjonalności rodziny” jest ważnym głosem w dyskusji o tak istotnym temacie.

Pierwsza część tej publikacji koncentruje się na kilku aspektach, stanowiących podstawę wychowawczego funkcjonowania rodziny. Pierwszy z nich dotyczy aspektu kulturowego w kontekście przemian i ich oddziaływania na rodzinę we współczesnej Polsce. Aspekt ten odnosi się również do psychokulturowych przemian w rodzinie. Podkreślony została zwłaszcza wymiar etyczny, który dotyczy sposobu realizowania norm etycznych przez rodzinę w sytuacji postępującego relatywizmu. Podsumowaniem tej części jest tekst analizujący sposób zapobiegania błędom wychowawczym, jakim jest wiedza pedagogiczna rodziców.

Część druga publikacji analizuje rodzinę w obszarze doświadczanych przez nią trudności wychowawczych. Ten obszar badawczy jest przedstawiony najbardziej wszechstronnie. Punktem wyjścia analiz jest wychowanie dziecka niepełnosprawnego w rodzinie oraz sytuacja psychospołeczna matki samotnie wychowującej dziecko. Analizowana jest także funkcjonalność rodziny z dzieckiem nadpobudliwym ruchowo oraz źródła osamotnienia dziecięcego we współczesnej rodzinie. Ważną dziedziną badań jest możliwość określenia wychowawczego sposobu funkcjonowania rodzin z dziećmi i młodzieżą uzależnioną od narkotyków i alkoholu. Największą trudnością dla rodziny jest wychowanie dziecka wykorzystanego seksualnie.

Trzecia część publikacji analizuje możliwości przyścia z pomocą rodzinie doświadczającej trudności wychowawczych. Pomoc ta, koncentruje się głównie na środkach działania społecznego, jakim jest adopcja oraz polityka pro-rodzinna państwa.

Taka struktura publikacji, w której uwzględnia się najpierw aspekt teoretyczny analizowanego problemu, aby następnie sformułować praktyczne wskazania, jako sposób jego rozwiązania, jest szczególnie interesującą propozycją badawczą z metodologicznego punktu widzenia, ponieważ próbuje przyjąć z konkretną pomocą rodzinie w usprawnieniu jej działań wychowawczych.

ks. Jerzy Kułaczkowski

Janusz Homplewicz, Pedagogika i etyka. Zarys etyki pedagogicznej, Wydawnictwo Diecezji Rzeszowskiej, Rzeszów 2009, 476 s.

Każda działalność ludzka posiada swoją specyfikę z racji tego, że człowiek jest istotą posiadającą rozum i wolną wolę. Dlatego człowiek w swej działalności powinien zawsze uwzględniać zasady etyczne i nimi się kierować. Dotyczy to szczególnie tak ważnej dziedziny, jaką jest wychowanie, które odnosi się do rozwoju człowieka. Próba określenia zależności pomiędzy zasadami etycznymi i refleksją nad wychowaniem stała się treścią publikacji, której autorem jest J. Homplewicz.

Książka składa się z czterech części. Pierwsza z nich koncentruje się na teorii wartości wychowania. Chodzi o wskazanie wartości będących na usługach wychowania, w tym o określenie charakteru i struktury wartości, możliwości ich rozpoznawania, ustalenia tych wartości, które są obiektywne, a które są subiektywne, oraz powiązania ich z osobowością człowieka jako płaszczyzną, na której są one urzeczywistniane. W dalszej części, Autor odnosi się do przymierza, jakie powinno istnieć pomiędzy pedagogiką i etyką oraz usytuowania go w dziedzinie nauk humanistycznych. Pomocne w tym zadaniu będzie określenie celów i obowiązków wychowania, odrębnych powinności, jakie istnieją w pedagogice i etyce, rodzajów tych dyscyplin naukowych oraz zasad ogólnych tak zwanej etyki pedagogicznej.

Część druga publikacji odnosi się do zasad etycznych kierujących postępowaniem człowieka w wychowaniu, zwłaszcza kwalifikacji tego postępowania i związanej z tym oceny i odpowiedzialności za to postępowanie. Autor zwraca uwagę na ważność kształtowania osobowości poprzez wartości, określa zakres i poziomy tego procesu, jak również alternatywy wartości. Wskazuje na horyzonty przekazu wartości, rozumiejąc wychowanie jako strategię ich przekazu. Podkreśla też ważność metodyki wychowawczego przekazu wartości, sposobu ich rozumienia i akceptacji, możliwości i granic takiego przekazu, pozycji autonomii osoby ludzkiej wobec wartości, jak również trwałości

i transcendencji tego procesu. Ponadto Autor odnosi się do instrumentalizowania i zaniku wartości we współczesnym świecie.

Ponieważ wychowanie jest prowadzone w tak podstawowym środowisku wychowawczym, jakim jest rodzina, dlatego w części trzeciej publikacji, Autor analizuje przekaz wartości w rodzinie. Określa On społeczne obszary realizacji aksjologii wychowania oraz zasady i kryteria więzi międzyludzkich. Wskazuje na fundamenty rodziny, których podstawą są zasady etyczne i wspólnotowy charakter rodziny. W przekazie wartości przez rodzinę pomocne jest bogactwo form życia rodzinnego oraz stabilizacja, jaka ma miejsce w tym środowisku. W części tej nawiązuje też do etyki pedagogicznej realizowanej przez szkołę i inne zakłady wychowawcze, akcentując znaczenie dojrzałości i samorealizacji.

Część czwarta stanowi przegląd różnych ujęć związków etyki i pedagogiki, ze zwróceniem uwagi na normatywizm i relatywizm. Całość dzieła można ocenić jako cenną próbę zmierzającą do określenia możliwości zbudowania syntezy pomiędzy etyką i pedagogiką, co raczej rzadko występuje we współczesnych publikacjach naukowych.

ks. Jerzy Kułaczkowski